

Vedtak i Transportklagenemnda - Kollektivreiser

Sammendrag

Manglende gyldig billett for sykkel

Dato

25.08.2021

Saksnummer

2021-00857

Tjenesteytere

AtB AS

Klager har i det vesentlige anført

Krav om frafall av gebyr 7. mai 2021. Klager forklarer at han ble ilagt gebyr for manglende billett for sin sykkel. Klager forklarer at han hadde gyldig billett for reisen, men visste ikke at man måtte kjøpe billett for sykkelen.

Klager mener at AtB har et informasjonsansvar når de krever ekstra billett for sykkel og at de ikke har oppfylt dette informasjonsansvaret. Klager forklarer at han er vant til å reise med Ruter i Osloområdet. Klager anfører at det ikke kreves ekstra billett for sykkel på T-banen utenfor rushtid. Klager mener dette er rimelig, og en praksis forbrukeren kan forstå. I Trondheim har man ikke T-bane, men klager mener at de nye metrobussene i Trondheim må anses ekvivalent med Oslos T-bane, idet det brukes for persontransport over lengre avstander innad i byen.

Klager forklarer at da han ble ilagt gebyret var klokken omtrent 19:30 på kvelden og bussen var tilnærmet tom. Klagers sykkel var dermed ikke til hinder for noen andre. Klager forklarer at det dermed ikke falt han inn å måtte kjøpe billett for sykkelen.

Klager anfører at når AtB har en annen praksis enn andre store aktører som de burde kunne sammenlignes med, må de i større grad informere om ekstrakostnaden ved å ta med sykkel. Dette kunne AtB eksempelvis gjort ved at man fikk forespørsel om man skulle medbringe noe og at man må betale ekstra for dette, idet man kjøper billetten i appen deres. Klager mener på bakgrunn av dette at han ikke kan lastes for å ikke ha forstått at medbragt sykkel må betales for og at gebyret dermed må frafalle.

Klager legger til at han mener at hans gode tro burde være formildende og at kontrolløren burde utvist skjønn. Klager hadde betalt for billett for det selv og det er således på det rene at han ikke hadde en intensjon om å reise uten billett. En forseelse

som blir begått i uvitenhet må stå i en annen stilling enn en som er gjort med forsett. Kontrolløren som ila klager gebyret forstod at han ikke hadde skjönt at man måtte betale for sykkel. Klager mener derfor at han i dette tilfelle skulle fått tilbud om å betale for sykkelen i stedet.

Klager mener at de preventive hensyn som ligger bak illeggelse av gebyr baserer seg på å hindre at kunder utnytter tilbudet uten å betale for deg. Når det vises seg at kunder på grunn av varierende praksis og lite informasjon i god tro bryter AtBs retningslinjer må de utvise skjønn og ikke behandle disse kundene som forbrytere. Dersom det aldri utvises skjønn og passasjerens gode tro ikke vektlegges vil respekten for gebyrsystemet og tilliten til kollektivtilbyderne forsvinne. Klager anfører at derfor burde fått tilbud om å betale på stedet og at gebyret må bortfalle på grunn av hans gode tro.

Klager mener at et eventuelt gebyr må være vesentlig mindre enn kr. 900. Klager forklarer at han ble ilagt et gebyr på kr. 900 hvilket er like mye som dersom han hadde reist uten gyldig personbillett. Klager mener at det å kjøpe billett, men glemme å kjøpe billett for noe man tar med seg anses som noen annet enn å ikke kjøpe billett i det hele tatt. Klager mener derfor at gebyrene bør være forskjellige. AtB er heleid av Trøndelag Fylkeskommune og dermed er det underlagt det forvaltningsrettslige prinsippet om forholdsmessighet. Når en billett koster kr. 40 og en tilleggsbillett for sykkel koster kr. 20 er det etter klager sitt syn uforholdsmessig å ilagge gebyr på kr. 900 for manglende sykkelbillett. Videre taler klagers gode tro og beviselige ønske om å betale på redelig vis ettersom han kjøpte enkeltbillett, for at gebyret for manglende sykkelbillett ikke kan være like stort som om man ikke hadde kjøpt billett i det hele tatt. Klager mener at et eventuelt gebyr må nedjusteres slik at det står i forhold til den forseelsen som er blitt gjort, jfr. alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper.

Dersom ingen av punktene nevnt ovenfor fører til frafall av gebyret mener klager at gebyret burde frafalle på grunn av en underliggende sykdom klager har i ryggen som gjør han avhengig av å ha med sykkel selv når han tar buss. Klager forklarer at det å gå lange distanser kan være belastende for klager, slik at han er avhengig av å bruke sykkelen til busstoppene siden det ofte er langt til disse i Trondheim. Klager viser til fremlagt legeerklæring. Klager tok sykkelen inn på bussen denne gangen fordi AtB slutter å kjøre buss tidlig på kvelden og han måtte være sikker på at han kom seg hjem. Sykkelen er et verktøy klager bruker for å kunne nyttiggjøre seg av det kollektivtilbudet som finnes i Trondheim. I klagers tilfelle står sykkelen i samme stilling som en rullator eller rullestol for dem som behøver det. Ut ifra hva klager kjenner til, så koster det ikke noe ekstra å ta med dette. Når AtB drifter all kollektivtransport i Trondheim medfører det også et ansvar for at alle passasjerer skal klare å benytte det. Klager må bruke sitt verktøy, sykkelen, for å benytte kollektivtilbudet.

Klager krever frafall av gebyret. Subsidiært at gebyret nedjusteres.

Klager legger til at da han ble kontrollert for billett måtte han fremvise studentbevis. Hos AtB er ikke studentbillett noe billigere enn voksenbillett. Det følger av AtBs transportvedtekter at en reisende med rabattert billett må kunne fremvise dokumentasjon på at han er berettiget rabatten. Når enkeltbillett for student koster det samme som voksenbillett, har ikke kontrollørene noe grunnlag for å be den reisende om å dokumentere at han er student. I verste fall kan dette føre til at en uaktsom kontrollør ilegger en student som reiser med studentbillett uten studentbevis gebyr som ikke er hjemlet i AtBs transportvedtekter ettersom billetten ikke er rabattert. Etter klagers syn må AtB derfor instrueres om å slutte å kontrollere studentbevis på enkeltbilletter i kategorien student.

Tjenesteyterne har i det vesentlige anført

Klager ble ilagt gebyr 7. mai 2021 som følge av reise uten gyldig billett for sykkelen sin. Det fremgår følgende av AtBs takstregler at: "Du betaler barnepris for å ha med sykkel, elsykkel, kjelke eller spark". Dette er en praksis som er lik for de fleste større mobilitets- og kollektivaktørene i Norge, inkludert Ruter. Det fremgår følgende fra Ruters nettside: "Du betaler barnepris for sykkel, stor sparkesykkel, ståhjuling og spark på alle våre transportmidler." Ruter har et tilleggsvilkår som gjelder for «sykkel på T-banen» der reisende kan ta med seg sykkel gratis dersom man reiser utenfor rushtid. Det finnes ikke T-bane i Trøndelag. AtB har Metrolinjer, som er det nærmeste man kommer T-bane på hjul, men dette anses som irrelevant i dette tilfellet da klager reiste med linje 10 som er en ordinær bydelslinje.

Klager mener at man i kjøpsprosessen bør få spørsmål om å kjøpe tilleggsbillett. Dette er noe AtB har vurdert i forbindelse med utviklingen av Mobillettappen, men noe som vi raskt slo fra oss. Grunnen til dette er fordi de fleste som reiser, kun ønsker å kjøpe billett for seg selv. Det vil dermed oppleves som et irritasjonsmoment for den gjengse bruker å få spørsmål om tilleggsbillett.

Hensikten med å gjennomføre billettkontroller er at det skal gis sanksjoner til den enkelte som reiser uten gyldig billett. Dette gjelder også reisende som ikke betaler for medbrakt sykkel. Målet med billettkontroller er å sikre inntekter fra billettkjøp, ikke fra tilleggsgebyr. Gebyrsatsene kommer fra AtBs transportvedtekter som for øvrig er godkjent fra Samferdselsdepartementet. AtB kan derfor ikke skille på gebyrsatsene for manglende billett for den reisende eller sykkel. Dette på grunn av at en manglende billett, fortsatt er en manglende billett.

AtB har forståelse for at sykkelen er et viktig hjelpemiddel for klager. Takstreglene hos AtB, og for øvrig andre kollektivaktører i Norge, sier derimot at man må kjøpe billett for at denne skal kunne medbringes.

Takstreglene er tydelige på at det skal kjøpes billett for sykkel som tas med om bord.

På grunn av ovennevnte informasjon finner AtB ikke grunnlag for å ettergi tilleggsgebyret.

Nemnda bemerker

Klager ble ilagt gebyr 7. mai 2021 fordi han ikke kunne fremvise gyldig billett for sykkelen sin under billettkontrollen.

Det følger av AtBs transportvedtekter pkt. 3 a og b at det er den reisendes ansvar å ha gyldig betalingsmiddel og å ha gyldig billett ved påstigning. Det fremgår følgende av AtBs takstregler at: "Pris for å ha med sykkel, elsykkel, stor sparkesykkel, kjelke eller spark er med 50 % rabatt på enkeltbillett."

Av transportvedtektenes pkt. 6.2 følger det at det skal ilegges tilleggsavgift dersom den reisende ikke kan vise gyldig billett. Bestemmelsen er objektiv. Gebyr kan således ilegges selv om passasjerer ikke har opptrådt klanderverdig.

Klager kunne ikke fremvise gyldig billett for sykkelen sin, så vilkårene for å ilagge gebyr var således oppfylt. I regelverket er det ingen unntak fra denne regel.

Nemnda bemerker at det er den reisendes ansvar å sette seg inn i billettkategorier og priser. Det er den reisendes ansvar å sørge for gyldig billett ved reise med kollektiv transport.

Nemnda er kjent med at kontrollørene utøver et visst skjønn ved illeggelse av gebyrer, men finner av prinsipielle grunner ikke å kunne vurdere skjønnsutøvelsen i det enkelte tilfelle.

Nemnda har forståelse for at gebyr oppleves som en streng reaksjon i dette tilfellet. Av hensyn til reiseforetakenes behov er det imidlertid nødvendig å ha en konsekvent praksis da det er ulike årsaker til at den reisende ikke kan vise billett.

Nemnda kan ikke se at det er grunnlag for å anbefale at gebyret frafalles.

Vedtak

Transportklagenemnda finner ikke å kunne anbefale at klager gis medhold.

Nemndas representanter

Steinar Backe (leder)

Hege Sundby (Forbrukerrådet)

Steffen Lien (Forbrukerrådet)

Olav Grøttland (Vy)

Hege Sand (Ruter)